

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS HELSINGIN JA UUDENMAAN SEKÄ KANTA-HÄMEEN SAIRAANHOITOPIIRIEN KUNTIEN ALUEILLE

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 16.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (COVID-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 17.3., 8.4., 8.5., 19.5., 16.6., 1.7., 24.8., 22.9.2020 antamallaan päätöksillä tehnyt tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaiset rajoituspäätökset koskien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämistä koko toimialueellaan.

Aluehallintovirasto on 22.9.2020 antamallaan päätöksellä asettanut yli 50 henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi koko toimialueellaan opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Päätös on voimassa ajalla 1.10.–31.10.2020.

Lisäksi aluehallintovirasto on 15.10.2020 antamallaan päätöksellä kumonnut 22.9.2020 antamansa päätöksen Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungin alueen osalta ja asettanut yli 20 henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungin alueella opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Määräys on voimassa ajalla 19.10.–18.11.2020.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Helsingin ja Uudenmaan sekä Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntien alueilla kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 20 (kaksikymmentä) henkilöä.

Sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan kuitenkin järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu yli 20 (kaksikymmentä) henkilöä edellyttäen, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antamaa ohjetta (liite 1).

Määräys on voimassa ajalla 1.11.-30.11.2020. Tällä päätöksellä kumotaan Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungin alueen osalta 15.10.2020 annettu aluehallintoviraston määräys.

Perustelut

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämättömän yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan koronaviruksen aiheuttama tauti (COVID-19) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun henkilö yskii tai aivastaa. Virus voi tarttua myös pinnoilta, joille on hiljattain päätyntä sairastuneen hengitystie-eritteitä. Suomessa koronavirusepidemia on kesän rauhallisemman tilanteen jälkeen osoittanut ajoittaisia kiihtymisen merkkejä useilla alueilla. Virus kiertää edelleen sekä Suomessa että laajasti muualla maailmassa, ja Suomen väestöstä valtaosa on yhä altis tartunnalle. Uuden koronaviruksen aiheuttaman taudin ehkäisemiseksi ei ole vielä käytössä rokotetta. Laajalla testaamisella, sairastuneiden eristämällä, tartuntaketjujen jäljittämällä ja altistuneiden karanteenilla voidaan osaltaan, mutta ei yksinomaan, estää taudin leviämistä.

Kokoontumisrajoituksia asetettaessa huomioidaan epidemiologinen arvio taudin leviämisestä tilanteissa, joissa sosiaalisten kontaktien määrä on suuri. Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 3.9.2020 puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen COVID-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:26). Suunnitelmassa epidemian hallinnan lähtökohtana ovat paikallisten ja alueellisten viranomaisten tartuntatautilain mukaisesti tekemät toimet ja päätökset.

Hallitus linjasi neuvottelussaan 15.10.2020 sekä valtakunnallisista että alueellisista suosituksista koronaviruksen leviämisen estämiseksi. Suosituksissa otetaan huomioon epidemiologinen tilannearvio.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilannearvioraportin 14.10.2020 mukaan uusien COVID-19-tapausten määrä Suomessa on viikkotasolla noussut merkittävästi viimeisen kuukauden ajan. Edellisen viikon tapaan yli puolessa uusista tapauksista tartunnanlähde oli raportointiajankohtana epäselvä.

Epidemiaa torjutaan tartuntatautilain nojalla ensisijaisesti paikallis- ja alueellisin toimenpitein. Epidemiatilanteen heikentymiseen on reagoitava nopeasti ja ennakoivasti ottamalla käyttöön tehokkaita ja epidemiologisesti tarkoituksenmukaisia lisätoimenpiteitä. Alueelliset torjunta- ja rajoitustoimet ovat avainasemassa tartuntojen leviämisen estämiseksi, jotta tilanteen eteneminen saadaan pysäytettyä.

Valtakunnallisesti tartunnanlähde jäi epäselväksi yli puolessa tartunnoista. Suurin osa epäselvistä tartunnoista raportoitiin Helsingin ja Uudenmaan sekä Vaasan sairaanhoitopiirien alueilta. Muualla maassa epäselvien tartunnanlähteiden osuus kaikista tartunnoista oli noin 20-25 %.

Tartunnoista, joista tartunnanlähde saatiin selvitettyä, noin neljännes tapahtui perhepiirissä. Työpaikoilla ja harrastuksissa tapahtuneet tartunnat kattoivat noin viidenneksen tartunnoista, joista tartunnanlähde oli saatu selvitettyä. Myös merkittävä osa tartunnoista tapahtui muissa yksityiselä-

män tilanteissa, kuten yksityisjuhlissa. Vain pieni osa (alle 5 %) tartunnoista, joista lähde raportoitiin, tapahtui oppilaitoksissa tai päiväkodeissa.

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja taudin leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään. Siten tartunnan torjuntatoimista huolehtiminen yleisötilaisuuksissa ja julkisissa kokouksissa on välttämätöntä. Kun kokoontumisissa noudatetaan riittäviä turvaohjeita, voidaan tartunnan riskiä olennaisesti vähentää puuttuen kokoontumisvapauteen ja muihin perusoikeuksiin mahdollisimman vähäisessä määrin.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen sairaanhoitopiirit ovat sosiaali- ja terveysministeriön 10.9.2020 lähettämässä kirjeessä esitetyn ohjauksen mukaisesti perustaneet alueelliset COVID-19-yhteistyöryhmät. Yhteistyöryhmien tilanearvioissa huomioidaan epidemiatilanteen lisäksi tartunnan torjuntatoimenpiteiden kokonaisvaikutuksia, mukaan lukien taloudellisia ja elinkeinoelämään liittyviä vaikutuksia. Aluehallintovirasto on mukana työryhmissä, kuten on myös Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä kunkin alueen elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten edustus. Aluehallintovirasto on saanut yhteistyöryhmiltä kokonaisarviot kunkin sairaanhoitopiirin COVID-19-tilannekuvasta ja alueiden esittämät näkemykset epidemian hillitsemiseksi tarvittavista alueellisista rajoitustoimenpiteistä marraskuun 2020 ajalle.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella epidemiatilanne vaihtelee sairaanhoitopiirien välillä. Helsingin ja Uudenmaan sekä Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin alueilla epidemia on tällä hetkellä kiihtymisvaiheessa. Joukkoaltistumisia on syntynyt Helsingin ja Uudenmaan sekä Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin alueilla. COVID-19-infektioiden aiheuttama sairaalahoidon tarve on Helsingin ja Uudenmaan sekä Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirien alueilla noussut jonkin verran, mutta on edelleen kohutuullinen.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

Helsingin ja Uudenmaan alueellisen koronakoordinaatioryhmän kokouksessa 15.10.2020 alueen kuntien tartuntatautilääkärit esittivät, että Helsingin ja Uudenmaan aluetta koskevat päätökset tehtäisiin koskemaan koko aluetta, koska liikkuvuus kuntien välillä on suurta. Ryhmä kannatti marraskuulle koko sairaanhoitopiirin alueelle aluehallintoviraston päätöstä, jonka mukaan sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu yli 20 (kaksikymmentä) henkilöä edellyttäen, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antamaa ohjetta.

HUS Pandemiakoordinaatioryhmän työvaliokunnan kokouksessa 14.10.2020 esitetyn materiaalin mukaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueella on ollut 26 joukkoaltistumista viikolla 38 (14.9.-20.9.), 35 joukkoaltistumista viikolla 39, 83 joukkoaltistumista viikolla 40 ja 53 joukkoaltistumista viikolla 41. Tunnettujen tartunnanlähteiden osuus positiivisista tuloksista on alueella vaihdellut viikkojen 38-41 aikana 18,95 %:n ja 22,5 %:n välillä, eli noin viidesosassa tapauksista tartunnanlähde on pystytty osoittamaan. Tartunnanjäljitys on kuormittanut sairaanhoitopiirin alueella.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisten tilannearvioporttien mukaan viikoilla 38-41 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin seitsemän päivän ilmaantuvuusluvut 100 000 asukasta kohden ovat olleet 13.3, 25.7, 33.2 ja 43.1 ja positiivisten näytteiden prosenttiosuus testatuista on ollut 0.75, 1.59, 1.87 ja 2.20.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin alueellisessa koordinaatioryhmän kokouksessa 15.10.2020 kannatettiin marraskuulle koko sairaanhoitopiirin alueelle aluehallintoviraston päätöstä, jonka mukaan sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu yli 20 (kaksikymmentä) henkilöä edellyttäen, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antamaa ohjetta.

Tällä halutaan estää Kanta-Hämeen tilanteen eteneminen edelleen korkeammalle kiihtymisvaiheessa ja leviämisvaiheen rajalle. Suuret altistusketjut koettelevat jo nyt terveydenhuollon kantokykyä. Oikea-aikainen nopea jäljitys tulee pystyä toteuttamaan. Tällä hetkellä on odotettavissa häiriöitä normaalitoimintaan sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon osalta, mikäli tartuntaketjut ovat isoja ja johtavat epidemian etenemiseen leviämisvaiheeseen.

Ryhmä toteaa, että henkilömäärien rajaamisen lisäksi tilaisuuksien järjestäjien vastuuta on korostettava myös alle 20 hengen tilaisuuksien järjestämisessä ja valvonnassa. Sairastuneet ja altistuneet ovat pääosin nuoria ja työikäisiä, jolloin kokoontumiset ovat merkittävä riski ja oireettomien ja lieväoireisten esiintyvyys alueella on merkittävä. Lähteeltään tuntemattomien tartuntaketjujen osuus kasvaa koko ajan ollen nyt yli 15 %.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisten tilannearvioporttien mukaan viikoilla 38-41 Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin seitsemän päivän ilmaantuvuusluvut 100 000 asukasta kohden ovat olleet 12.3, 2.9, 16.9 ja 16.9 ja positiivisten näytteiden prosenttiosuus testatuista on ollut 1.15, 0.28, 1.67 ja 1.58.

Johtopäätös

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman mukaan epidemiatilanteen kiihtyessä kunnan tartuntatautiviranomainen reagoi tilanteeseen lisäämällä testauskapasiteettia ja tartunnanjäljitysresurssia, antamalla paikallisen etätyösuosituksen ja kasvomaskisuosituksen sekä toteuttamalla infokampanjoita. Kunnan tai kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan paikallisista tai alueellisista rajoituksista. Aluehallintovirasto voi päättää rajoituksista, jos ne ovat tarpeen usean kunnan alueella. Rajoituksilla pyritään estämään epidemian leviäminen väestössä alueellisesti tai laajemmin sekä mahdollistamaan palaaminen epidemian perustasolle. Epidemian leviämisvaiheessa voidaan tarvita näiden toimivaltaisten viranomaisten päättämiä laajempia tai tiukempia alueellisia suosituksia tai rajoituksia. Kunnan velvollisuudesta selvittää epidemiaa ja tehdä epidemian torjumiseksi tarvittavia toimenpiteitä on säädetty tartuntatautilain 9 §:ssä. Kunnan toimivallasta päättää laajaan tartunnanvaaraan liittyvistä toimenpiteistä toimialueellaan säädetään tartuntatautilain 58 §:n 1 momentissa.

Aluehallintovirasto toteaa, että tällä hetkellä koronavirusepidemia on Helsingin ja Uudenmaan sekä Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirien alueilla kiihtymisvaiheessa. Yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia koskevaa määräystä tiukentamalla leviämisvaihe ja sen edellyttämät entistä tiukemmat rajoitukset on aluehallintoviraston arvion mukaan mahdollista vielä estää.

Aluehallintovirasto pitää yli 20 (kahdenkymmenen) henkilön yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa osalta tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömänä, että turvallisuus voidaan varmistaa asiakasmäärien rajamisen, turvaetäisyyksien ja hygieniaohjeistuksen avulla. Aluehallintovirasto voi tehdä tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaisen päätöksen enintään yhden kuukauden ajaksi. Jos epidemiologinen tilanne muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä kokoontumisia koskevaa rajoituspäätöstä uudestaan.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Helsingin ja Uudenmaan sekä Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirien alueilla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 8, 58 ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen (146/2017) 1 §:n muuttamisesta (69/2020) 1 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan haakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Mikko Valkonen puh. 029 501 6000 (vaihde).

ylivohtaja

Merja Ekqvist

aluehallintoylilääkäri

Mikko Valkonen

LIITTEET

Liite 1, Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antama ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä

Liite 2, Helsingin ja Uudenmaan sekä Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirien alueiden kunnat

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 22.11.2020 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Helsingin ja Uudenmaan sekä Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirien alueiden kunnat ja kuntayhtymät

Helsingin ja Uudenmaan sekä Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirit, joita pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Helsingin, Itä-Uudenmaan, Länsi-Uudenmaan ja Hämeen poliisilaitokset

Helsingin kaupungin, Keski-Uudenmaan, Länsi-Uudenmaan ja Kanta-Hämeen pelastuslaitokset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Maksutta

Tämä asiakirja ESAVI/29984/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/29984/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Valkonen Mikko 22.10.2020 12:37

Ratkaisija Ekqvist Merja 22.10.2020 12:59